

Temanotat

**Pakistan: Sikkerhetsrelaterte forhold -
Balochistan, Sindh og Punjab**

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

© Landinfo 2013

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

SUMMARY

Several actors and a number of different factors contribute to a high level of violence in Pakistan. Militant Islamists perform acts of terror in all provinces. The attacks are primarily directed against governmental targets, mainly the security forces. A relatively large number of civilians are killed in the attacks; in most cases because they are in the wrong place at the wrong time.

Sectarian and ethnic violence is increasing in certain areas and all members of religious minorities or ethnic groups within these areas can be affected.

Targeted killings of members of the security forces and high profile governmental officials are registered in all parts of the country. Politicians and religious dignitaries are also targeted. Some of Landinfos sources are indicating that the breakdown of law and order is endangering the existence of the Pakistani state.

SAMMENDRAG

En rekke aktører og en rekke forhold bidrar til det høye voldsnivået i Pakistan. Militante islamister utfører terrorangrep, som selvmordsaksjoner og bombeangrep, i alle landets provinser. Angrepene er primært rettet mot myndighetsmål, først og fremst sikkerhetsstyrkene. Et relativt stort antall sivile blir drept i angrepene, som regel fordi de er på feil sted til feil tid.

Sekterisk og etnisk vold øker i enkelte områder og i disse områdene kan alle medlemmer av en religiøs minoritet eller etnisk gruppe bli rammet.

Målrettede drap av medlemmer av sikkerhetsstyrkene og høyprofilerte myndighetspersoner blir registrert i hele landet. Politikere og religiøse ledere rammes også. Enkelte av Landinfos kilder indikerer at sammenbruddet i lov og orden i Pakistan truer statens eksistens.

INNHold

1. Innledning	5
2. Generelt om sikkerhetssituasjonen.....	5
2.1 Militante islamistister – samarbeid, innflytelse, rekruttering, disiplin	8
3. Balochistan.....	10
4. Sindh / Karachi.....	15
5. Punjab	18
6. Referanser	20

1. INNLEDNING

Landinfo besøkte Pakistan i november 2012. På bakgrunn av henvendelser fra Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) hadde Landinfo samtaler om sikkerhetsrelaterte forhold med en rekke samtalepartnere. Dette notatet er basert på informasjon som ble formidlet i samtalene og relevant offentlig tilgjengelig kildemateriale.

Notatet tar ikke opp alle forhold som kan ha betydning for sikkerhetssituasjon i Pakistan, men belyser enkelte aspekter som fremstår som relevante for utlendingsforvaltningen. Dette innebærer at det bildet som tegnes, til dels kan fremstå som fragmentarisk.

2. GENERELT OM SIKKERHETSSITUASJONEN

Sikkerhetssituasjonen for sivilbefolkningen i Pakistan har over flere år utviklet seg i negativ retning og denne trenden synes å vedvare. En sammenstilling av tallmateriale fra South Asia Terrorism Portal (SATP) viser at antallet drepte som følge av «terrorist violence» er økende; i 2012 registrerte SATP i snitt ca. 250 drepte sivilister i måneden, mens det i 2013 har økt til rundt 290 (SATP u.å.d).

Landinfo kan ikke se at valget og den nye regjeringen har bidratt til endring av det generelle bildet hva gjelder omfanget av sivile tap. Nawaz-regjeringens vage intensjoner om dialog med de militante gruppene (TTP) har så langt ikke gitt resultater, og det gjenstår å se hvorledes den senere tids mer konkrete initiativ til samtaler med TTP vil utvikle seg.

Mange av gruppene operer «åpenlyst», eksempelvis i Punjab, og enkelte hevder at gruppene i dag er så sterke at det vil være betydelige sikkerhetsmessige usikkerhetsmomenter ved å forsøke å ta dem ut:

Dr. Simbal Khan, a regional security expert with the Islamabad Policy Research Institute in Islamabad, exclude an all-out assault on militant hideouts in Punjab that would turn the full force of militancy against Pakistan. “We know where they are. We could bomb the whole area, flatten it. That would solve Afghanistan’s problem but what would that leave for us?” she asked. “We might solve the Afghan problem but our problem would be far worse. We would suffer for the next 40 years” (Gannon 2013).

Politisk og sekterisk vold, lokale væpnede konflikter, droneangrep, terrorhandlinger og sikkerhetsstyrkenes anti-terroraksjoner representerer i dag en stor belastning, både for den pakistanske befolkning og for Pakistan som stat; nærmere 20 000 sivile og 5000 representanter for sikkerhetsstyrkene er drept i løpet av de siste ti år. I 2012 ble omkring 3000 sivile registrert drept. Pr. oktober i 2013 er i underkant av 2700 sivile drept. Totalt er nær 50 000 drept siden 2003 (SATP u.å.a). Ifølge tall fra *Pakistan Institute for Peace Studies (PIPS)* var det en nedgang i antallet sikkerhetsrelaterte

hendelser i 2012 sammenlignet med 2011.¹ PIPS registrerte 2217 angrep i 2012, mens det året før ble registrert 3393 angrep. I 2012 ble 5047 personer drept, en nedgang fra 7107 fra året før (PIPS 2013 s. 7).

Pakistans engasjement i det internasjonale samarbeidet som omtales som *War against Terror* er omstridt, og har bidratt til vold og destabilisering i flere områder.

The nation is not in tandem with the State about such a war. According to the opinion makers and influential figures from right-wing, this is not Pakistan's war and Pakistan is throwing away its precious resources in the war by "others" and killing its compatriots just to please others (Hussain 2012).

Samtalepartnerne uttrykte uro over pakistanske myndigheters samarbeid med militante og sekteriske bevegelser, både i maktspillet med India og for å posisjonere seg og påvirke situasjonen i Afghanistan. Den anerkjente forfatteren og journalisten Ahmad Rashid beskriver det slik:

Pakistan has become an abnormal state that uses Islamic militants – jihadi groups, non-state actors – in addition to diplomacy and trade to pursue its defence and foreign policies (Rashid 2012, s. 27).

Mange av de ulovlige grupperingene, enkelte under beskyttelse av eller i samarbeid med store innflytelsesrike islamske organisasjoner som Jamaat-ud-Dawa (JuD), bidrar til betydelig usikkerhet av ulik karakter, spesielt i Khyber Pakhtunkwa provinsen (KPK) og Punjab, men også i Sindh. En av samtalepartnerne, som er av den oppfatning at den voldelige sekterismen utgjør den største utfordringen for Pakistan, hevdet eksempelvis at Lashkar-e Taiba (LeT) hadde åpnet flere madrassaer i områder som tradisjonelt er befolket av hinduer i Sindh, og at hensikten bak dette var klar; organisasjonen ønsker å drive hinduene ut av Pakistan.

Tilsvarende har flere grupperinger blitt brukt i interne konflikter. Eksempelvis i Balochistan, hvor Lashkar-e-Jangvi (LeJ) av flere kilder hevdes å operere under beskyttelse av Inter-Services Intelligence (ISI) / grupper innenfor sikkerhetsstyrkene (Landinfo 2013, s. 3).

Sikkerhetsmyndighetenes forbindelser og samarbeid med ekstreme grupperinger indikerer fravær av politisk mot og styrke til å ta et oppgjør med ulike former for vold og religiøs ekstremisme. I kombinasjon med en kontinuerlig forvitring av den pakistanske stats evne til å levere basale tjenester, f. eks. helse og utdanning, har dette gitt rom slik at ortodokse islamske grupperinger har etablert seg som en betydelig tjenesteleverandør og maktfaktor i mange områder i Punjab. Radikaliseringen og den religiøse nyorientering (Barlevi til mer ortodokse retninger) er i mange henseender et sosialt grasrotopprør. Omfattende angrep mot myndighetsmål, sekterisk vold og kriminalitet har økt parallelt med ortodokse bevegelsers etablering. Flere av samtalepartnerne peker på at forbindelsene og samarbeidet mellom Tehrik-e Taliban (TTP)-grupperingene i KPK og Federally Administered Tribal Areas (FATA), rene sekteriske grupperinger i Punjab og

---

¹ I henhold til PIPS inkluderer tallene *terrorist attacks, operations by the security forces and their clashes with militants, ethnopolitical violence, drone attacks, inter-tribal and inter-militant clashes, sectarian clashes, religious/communal violence, cross-border attacks and clashes, criminal gangs' clashes with one another and with the security forces (s.7).*

grupper som har fokus på Kashmir-konflikten, stadig har blitt utvidet de seneste årene.

Samtidig som Pakistan er sterkt preget av ustabil økonomi, korrupsjon og manglende vilje til å stå opp mot kriminalitet, voldelig ekstremisme og terror, har pakistanske myndigheter brukt betydelige ressurser på å bekjempe ulike militante grupper, særlig i KPK og FATA:

Unsurprisingly, however, the Army and the state continued to maintain their dual policy on terrorism, targeting domestically active groups, even as it allowed terrorist leaders such as Lashkar-e-Toiba (LeT) founder Hafiz Muhammad Saeed and Hizb-ul-Mujahideen (HM) chief and head of United Jihad Council (UJC) Mohammed Yusuf Shah alias Syed Salahuddin, and others, to thrive under implicit state protection. These terrorist groups openly staged several rallies in different parts of the country, issuing threats to various 'enemies of Islam', including the US, India and Israel (SATP u.å.c).

Myndighetene kan fremstå som ambivalente; en av samtalepartnerne, en fremtredende analytiker, mente imidlertid at tilnærmingen til de religiøse ekstremistene er styrt og et utslag av en bevisst og villet politikk. Omkostningene ved å gi gruppene spillerom på hjemmebane blir holdt opp mot gevinstene ved å bruke enkelte av gruppene, både innenriks- og utenrikspolitisk. Ambivalensen reflekterer nok også at militante konservative krefter har stor sympati. Erkjennelsen av at de største utfordringene for den pakistanske staten er framveksten av radikal, ortodoks islam og det nære samarbeidet mellom ulike voldelige grupper, og ikke trusler knyttet til India og Afghanistan, får imidlertid stadig sterkere fotfeste. Den pakistanske hæren har medgitt at landets største sikkerhetstrussel kommer fra de nasjonale terrorgruppene. I henhold til en artikkel i Express Tribune har analytikeren Talat Masood (pensjonert generalløytnant) påpekt at

It's a fact that before the new army doctrine, India was Pakistan's No 1 enemy. All military resources were focused on India. For the first time it has been realized that Pakistan faces the real threat from within - a threat which is concentrated in areas along western borders (Express Tribune 2013).

Den negative utviklingen i Punjab og Pakistans største by, Karachi, har nok bidratt til denne erkjennelsen. I mars 2013 vedtok parlamentet enstemmig National Counter Terrorism Authority Bill, som åpner for seriøs og nasjonal samordning av anti-terrorarbeidet.

I mai 2013 ble det avholdt parlamentsvalg i Pakistan. I forkant av valget gjennomførte *Tehrik-i-Taliban Pakistan (TTP)* og andre militante grupper voldelige aksjoner i store deler av landet. Over hundre sivile ble drept i angrep rettet mot kandidater, partikontorer og valgsteder. Særlig var sekulære partier som *Pakistan People's Party (PPP)*, *Awami National Party (ANP)* og *Muttahida Qaumi Movement (MQM)* utsatt. På tross av omfattende vold før og under valgdagen, ble valget gjennomført med høy valgdeltakelse (Smith-Spark, Mohsin & Kassim 2013).

2.1 MILITANTE ISLAMISTISKE – SAMARBEID, INNFLYTELSE, REKRUTTERING, DISIPLIN

Det er en rekke islamistiske opprørsgrupper i Pakistan. Den militante bevegelsen utgjør et svært uoversiktlig landskap. Gruppene har ulik ideologi, religiøs forankring, operasjonsmodus og operasjonsområde. Ingen synes å ha fullgod oversikt over alle gruppene idegrunnlag, organisasjonsstruktur og deres sentrale ledere og aktører. Flere har oppstått i kjølvannet av at grupper har blitt erklært ulovlige eller har fraksjonert, mens andre antagelig bare har eksistert i forbindelse med at noen har tatt på seg ansvaret for en terrorhandling. Grupper opererer under flere navn. Mange av gruppene, eksempelvis *Sipah-i-Sahaba/Pakistan (SSP)* og *Lashkar-e-Taiba (LeT)*, har gått gjennom *rebranding* og oppstått med ny profil og nye lederfigurer. Uoversiktligheten illustreres ved at kunnskapsrike og kompetente kilder i samtaler med Landinfo benytter nåværende og tidligere organisasjonsnavn om hverandre.

Alliansene mellom ulike aktører og grupperinger er flytende; både kortsiktig ved ad-hoc koordinasjon ved attentat og militære aksjoner og langsiktig, mer strategisk samarbeid. Et generelt utviklingstrekk er imidlertid at gruppene aksjonsområder synes utvidet.

Al Qaeda-ledere som er tatt de seneste år har hatt tilhold i byene, men tilstedeværelsen i Pakistan er antagelig først og fremst sentrert til Nord-Waziristan. Bevegelsen sies også å ha operert i Kashmir for å bidra til øking av konfliktnivået med India (sammen med Lashkar-e-Taiba og Jaysh-i-Mohammad). Hovedmålet har vært å svekke pakistanske myndigheters kamp mot al-Qaeda og de pakistanske islamistene som opererer i nord-øst.

Samtidig opererer enkelte av de kashmirske gruppene i Warziristan. Lashkar-e-Jhangvi, som først og fremst har vært involvert i rene sekteriske voldsaksjoner, spesielt mot shia-minoriteten, skal nå ifølge en av samtalepartnerne i Islamabad være en sentral del av Al-Qaedas operative styrke (november 2012). Paraplyorganisasjonen det pakistanske Taliban, Tehrik-i-Taliban Pakistan (TTP), med utspring i en rekke grupperinger i FATA og nordvest,² har fått fotfeste i områder utenfor det pashtunske beltet gjennom samarbeid med grupper med utspring i Punjab som *Lashkar-i-Jhangvi*, *Sipah-i-Sahaba* og *Jaysh-i-Muhammad*. Flere grupper basert i nordvest og i FATA skal ha bistått ved aksjoner i Punjab. Motsatt vei har flere av de tradisjonelt Punjabbaserte gruppene indikert et økende engasjement i KPK og også i Afghanistan. Enkelte skal nå forberede seg på «etnisk krig» etter at de internasjonale styrkene er trukket ut av Afghanistan. I henhold til Associated Press (AP), hevder Mansur Mehsud fra tenketanken FATA Institute, at gruppene nå har flere tusen kadre i grenseområdene;

Before, they were keeping a low profile. But just in the last two or three years hundreds have been coming from Punjab...()... Everyone knows that when NATO and the American troops leave Afghanistan there will be fighting between Pashtuns and non-Pashtuns (Gannon 2013).

Relasjonene mellom de ulike gruppene, attentatmålene, gruppene lojalitet, deres ideologi, deres mål, volden og myndighetenes reaksjoner fremstår i mange henseende som svært komplisert og komplekst. Eksempelvis; TTP med en klar agenda mot den pakistanske stat, samarbeider med det pakistanvennlige afghanske

---

² Se Landinfo respons, tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/2203/1/2203_1.pdf.

Taliban. Samtidig registreres sammenstøt mellom afghansk og pakistansk Taliban og interne kamper mellom TTP-affilierte deobandi og salafistgrupper (samtaler i Pakistan, november 2012). Jammu og Kashmir-orienterte grupper med utspring i Punjab og med forbindelseslinjer til myndighetene, aksjonerer sammen med det altoverveiende pastunske TTP, etc..

En samtalepartner med gode kontakter innenfor TTP, hevdet at TTP har blitt mer sekterisk de siste årene. Kilden mener at det først og fremst er «Punjabi Taliban» som har introdusert det sekteriske elementet i TTP.

En sentral politisk analytiker hevder at alle som velges inn i parlamentet fra FATA vil være godkjent av lokale Taliban-jirgaer. De har et avklart forhold til TTP som bruker politikere aktivt, samtidig som lokale tradisjonelle styringsorgan også påvirker TTP. Lokale jirgaer drev eksempelvis intenst arbeid for å overbevise om nødvendigheten av å akseptere poliovaksinering i Nord-Waziristan.

Samtalepartnerne er samstemte om at de militante gruppene har god tilgang til frivillige rekrutter og at rekrutteringen ikke skjer ved bruk av vold og trusler. Når det gjelder rekrutteringen til militære roller (personer som skal involveres i voldshandlinger og attentat) i Punjab-lokaliserte grupper, er rekrutteringen svært godt organisert. Gruppene legger i større grad enn tidligere vekt på å rekruttere blant personer med utdanning. Samtalepartnerne (november 2012) hevder at rekrutteringsgrunnlaget er så godt at en slik rekrutteringsbegrensning kan implementeres.

Insentivene for å slutte seg til de militante gruppene er både religiøse, ideologiske og økonomiske. En velinformert samtalepartner hevder at TTP har liten støtte blant sivilbefolkningen i FATA. Allikevel har gruppene innen nettverket ikke problemer med å rekruttere. Det har foregått religiøs radikaliserings i befolkningen, og mange med ytterliggående holdninger har sluttet seg til TTP. Kilden hevder at gruppene utnytter frustrasjonen som følge av *collateral damage*; i en kultur hvor forstillingen om hevn står sterkt, er familiene til og ofrene for sikkerhetstyrkenes militæroperasjoner villige til å bidra. Selv om lønnsnivået iht. kilden er lavt sammenliknet med nivået i sikkerhetstyrkene, er det bra sammenliknet med lokalt arbeidsliv: en militær kommandør kan tjene 20 000 - 25 000 rupees pr. måned.³ Kilden har aldri kommet over en sak «where they forcefully recruited someone», men hevder at de benytter økonomiske og religiøse motivasjonsfaktorer.

Kilden mener imidlertid at brorparten av rekrutteringen i dag skjer i Punjab innenfor madrassasystemet og blant supportere til kashmir-grupper. En annen kilde peker på at de militante gruppene har fått utvikle sofistikerte utdannings- og velferdsprogram med nettverk av sosialarbeidere, lærere og religiøse ledere, og at det i kombinasjon med ustrakt misnøye med den pakistanske staten og de lidelser kampen mot terror har påført den pakistanske befolkningen, skaper et godt klima for rekruttering. Elevene ved madrassaene rekrutteres både blant punjabere, sindh, pashtunere og balochere. TTPs treningsleire ligger i hovedsak innenfor FATA. Kilden beskriver treningsleirene som store og velorganiserte med «arab, punjabi og usbek trainers». Kilden utelukker ikke at det pashtunske TTPere trenes i leire i de sørlige delene av Punjab (november 2012).

---

³ I underkant av 1500 NOK.

Når det gjelder situasjonen for de som velger å forlate TTP, vil den avhenge av individuelle forhold. En samtalepartner mener at det er generelt vanskeligere å forlate TTP i FATA enn i Punjab; det må gis en tilforlatelig forklaring på «avhoppet»; at et familiemedlem er sykt eller lignende. Om avhopperen har en grunn vil han ikke bli utsatt for reaksjoner. Han vil kunne bli boende på hjemstedet, uavhengig av hvor dette måtte være. Det forutsetter imidlertid at han lever et diskret liv og at den religiøse/ideologiske overbevisningen ligger fast.

De som evt. innleder samarbeid med sikkerhetsstyrkene, eller skaper problemer for TTP risikerer anklager om spionering. De vil ikke alltid bli varslet i forkant av en reaksjon. I tilfelle sentrale personer trekker seg, kan det bli forsøkt forhandlinger. En samtalepartner viste til et tilfelle hvor en kommandant i Khurram trakk seg. Forhandlingene om hans gjeninntreden varte i tre måneder.

Det faktum at svært mange i TTP tilhører Meshud-stammen har en formildende effekt på internjustisen. Enkelte samtalepartnere mente at TTP ikke har et nettverk som kan spore opp enkeltpersoner over hele landet, mens andre gav uttrykk for at TTP kan spore alle (om de er interessert). TTPs etterretningsnettverk utenfor FATA er strategisk og militært orientert og ikke designet for internjustis. I henhold til en sentral samtalepartner drives etterretningscellene av «Punjabi-Taliban». En kilde viste til Karachi med sine 20 millioner innbyggere som eksempel på hvor vanskelig det er å spore opp folk i Pakistan. Om man forlater TTP og relokaliserer, vil det ikke medføre tiltak fra TTP. Andre samtalepartnere hevdet at TTP vil spore opp personer de virkelig ønsker å finne, uavhengig om det dreier seg om personer med høye eller lav profil, men at TTP neppe vil involvere seg i denne type etterretningsvirksomhet i Punjab. Normalt vil de som reiser ut av et område ikke bli forsøkt sporet. Samtalepartnerne påpekte at det kun er *Inter-Services Intelligence (ISI)* som har et helhetlig etterretningssystem (samtaler i Pakistan, november 2012).

3. BALOCHISTAN

Balochistan er Pakistans største provins i areal, men har kun om lag 7 prosent av landets befolkning. Ved folketellingen i 1998 utgjorde etniske balochere ca 55 % av befolkningen, men i løpet av de siste årene har et stort antall pashtunere flyttet til provinsen og utgjør i dag majoritetsbefolkningen (samtale i Pakistan, november 2012). I tillegg består befolkningen av ”settlers” fra Punjab og Sindh, som har bodd i provinsen i generasjoner, og en liten minoritet med shiamuslimske hazaraer. Til tross for store naturressurser, er Balochistan den fattigste og minst utviklede provinsen i Pakistan. Flere av samtalepartnerne peker på at provinsen ikke er prioritert av sentralregjeringen, fordi befolkningen ikke anses som støttespillere til den pakistanske staten.

I likhet med det øvrige Pakistan forvitrer også sentralmaktens innflytelse i Balochistan. Flere områder i provinsen er uten sivilt styre med en lov og ordenssituasjonen som åpner for lokalt vanstyre og ulike former for organisert kriminalitet. Ifølge en balochisk politiker er provinsen helt uten styre fordi ingen tør være der. Resultatet er at grunnleggende offentlige tjenester som helse og skole

bryter sammen (samtale i Pakistan, november 2012). Human Rights Commission of Pakistan (HRCP) er av samme oppfatning:

The provincial government was nowhere to be seen in the crisis. The chief minister was away from the province for a lot of time and the provincial government held meetings regarding Balochistan outside the province (HRCP 2012, s. 45).

Uavhengige rapportører og media er heller ikke til stede i særlig grad. Den vanskelige sikkerhetsmessige og humanitære situasjonen får derfor liten oppmerksomhet. Selv store, alvorlige hendelser blir ikke nødvendigvis rapportert (HRCP 2012).

Store deler av middelklassen har forlatt provinsen, og mange med kompetanse og kapital har også forlatt landet. De som er igjen hevdes å ikke ha mulighet til å flytte. En analytiker beskrev deres situasjon slik: *They live in the middle of nowhere with nothing* (samtale november 2012).

Den pakistanske menneskerettighetskommissjonen (HRCP) har gjennomført tre informasjonsinnhentingsreiser til Balochistan i perioden fra 2006 til 2012. HRCP beskriver forholdet mellom de ulike etniske gruppene i provinsen som anspent og at det hersker en generell tilstand av lovløshet, med kriminalitet, kidnappinger osv. (HRCP 2012).

Det er først og fremst konflikten mellom lokale grupperinger og sentralmyndighetene om styret av Balochistan og forvaltningen av provinsens ressurser som påvirker sikkerheten for sivilbefolkningen i provinsen.⁴ Opprøret som skjød fart i 2005/2006, er det femte i Balochistan siden den pakistanske statsdannelsen i 1947.

Flere av samtalepartnerne (november 2012) hevder det militære opprøret er relativt begrenset og at ikke mer enn to til tre tusen mann er under våpen. Det er fire grupperinger som står bak majoriteten av aksjonen i provinsen; *Baloch Republican Army (BRA)*, *Balochistan Liberation Army (BLA)*, *Lashkar-e- Balochistan* og *Balochistan Liberation Front (BLF)*. En samtalepartner mener at den militante nasjonalistiske bevegelsen i Balochistan har endret karakter de siste årene og i større grad enn tidligere rekrutterer fra den utdannede middelklassen, og at stammestrukturene har fått mindre betydning. Mange av opprørerne er unge menn/gutter som selv har blitt utsatt for urettferdighet/overgrep fra myndighetene. De er frustrerte og sinte, og det er bakgrunnen for at de lar seg rekruttere. Ingen av samtalepartnerne kjente til forhold som kan indikere at gruppene rekrutterer ved tvang, og den beskrivelsen av rekruttering til BLA som ble gitt av International Crises Group (ICG) for 7 år siden gjelder antagelig langt på vei også i dag:

Reportedly Marri as well as Bugti tribesmen form the bulk of the BLA's cadre, some of whom participated in the 1970s insurgency and others who have taken up arms for the first time. The BLA also reportedly draws its strength from under-employed, alienated and politicised Baloch youth in Quetta, Balochistan's capital, and other towns (ICG 2006 s. 12).

Flere kilder peker på en nær forbindelse mellom opprørerne og de store stammene og deres stammeledere. En analytiker uttaler seg slik; «individene står mellom stammer

som utnytter dem og en stat som ikke beskytter dem». Det er Landinfos klare inntrykk at informasjonen om mange av aktørene⁵ som er involvert i det væpnede opprøret er begrenset hva gjelder agenda, militær kapasitet, ledelse, organisasjon, samarbeidspartnere, forhold til de store stammene⁶ i området, finansiering, operasjonsmodus, etc.. Likeledes fremstår det som relativt klart at det væpnede opprøret, i likhet med den legale politiske opposisjonen i Balochistan, ikke har en felles politisk plattform.

Sikkerhetssituasjonen har siden 2005 først og fremst vært preget av ulike aspekter ved voldskonflikten mellom militante nasjonalistiske grupperinger og sentrale myndigheter,⁷ samt sekterisk vold mot shiaer, de fleste hazaraer.⁸ Den sekteriske volden er særlig omfattende i Quetta, men distriktene Khuzdar, Nazeerabad og Changi er også rammet.

Målene for opprøret mot sentralmakten er sentral infrastruktur, sikkerhetspersonell og politiske ledere. Det aksjoneres mot regjeringsinstallasjoner som gassledninger, jernbane, veier og utvinningsanlegg. Sikkerhetsstyrkene er mål for en relativt stor andel av angrepene, ca. 30 % (PIPS 2013). HRCP peker på at det synes å være en økende tendens til at opprørerne angriper infrastruktur og utviklingsprosjekter (HRCP 2012). Ifølge PIPS årsrapport ble det i 2012 gjennomført 474 terroristangrep, som medførte at 631 sivile mistet livet i provinsen. Nasjonalistiske opprørere var ansvarlig for 373 angrep. Sammenliknet med 2011 gikk antallet terroraksjoner i 2012 ned med ca. 1/3. Dette stadfester en utvikling de siste tre årene; færre terrorangrep, men med større konsekvenser for sivile.

Når det gjelder målrettede angrep på sivile er ikke-balochere og deres eventuelle forretningsvirksomhet utsatt, likeledes lærere, undervisningspersonell og offentlig ansatte. Ut over disse gruppene er ikke sivile mål for opprørernes vold. En av samtalepartnere peker også på at det foregår interne stridigheter mellom stammene som krever sivile liv.

Volden mot settlerne (ikke-etniske balochere) må ses som en direkte konsekvens av konflikten med sentralmyndighetene. Mange av settlerne har forlatt de «balochiske distriktene» og slått seg ned i de pashtundominerte områdene i nord eller forlatt provinsen.

I henhold til South Asia Terrorism Portal er nær 600 sivile drept pr. september 2013 (se tabell nedenfor). Sammenliknet med de to foregående år, kan det synes det å representere en liten økning.

---

⁵ De mest sentrale gruppene er Baloch Liberation Army, Republican Army Balochistan Liberation front, Lashkar-e balochistan, balochistan Liberation United Front, Baloch Student Organization-A, Baloch Liberation Tigers, UBA, etc.

⁶ Marri, Bughti og Mengal

⁷ Grupper som ønsker en eller annen for autonomi for Balochistan.

⁸ Landinfo publiserte 17. januar 2013 en respons om situasjonen for hazaraer i Quetta/Balochistan.

	Sivile	Sikkerhetsstyrker	Terrorist	Total
January	155	22	10	187
February	124	2	12	138
March	25	1	0	26
April	27	5	0	32
May	42	21	3	66
June	93	10	13	116
July	47	13	13	73
August	65	37	29	131
September	15	0	0	15
Total	593	111	80	784

Drepte i sekterisk/konfliktrelatert vold (SATP u.å.)

Det er voldelige aksjoner i alle provinsens distrikter, men omfanget er størst i områder med tettest befolkning. Det vil særlig være i provinshovedstaden Quetta, som er en etnisk sammensatt by med mange potensielle mål, at sivile berøres av konflikten (samtale i Pakistan, november 2012). I tillegg til Quetta viser tall for 2012 at opprørere gjennomførte mer enn 20 angrep i distriktene Dera Bugti, Bolan, Khuzdar, Kech og Mastung (PIPS 2013). En diplomat som har arbeidet med Balochistan i flere år, mente at vold som berører sivile er mindre utbredt i Balochistan enn i både Sindh, KPK og det sørlige Punjab.

Balochistankonflikten er sensitiv for Pakistan; den truer suvereniteten, den har rettet et sterkt fokus på overgrep både fra sikkerhetsstyrker og etterretning, og det spekuleres rundt iransk, saudiarabisk, indisk og amerikansk innblanding. Det hersker bred enighet om at pakistanske myndigheter ikke forholder seg til opprøret som en politisk utfordring som må løses gjennom politiske virkemidler.

Pakistan utfordrer den militante balochiske nasjonalismen først og fremst ved mobilisering av ulike sikkerhetsinstitusjoner, bl.a. hæren (Anti Terrorist Force), politiet, etterretningen, Frontier Corps, Balochistan Constabulary, m.fl.. Det kan synes å herske uklarhet omkring de ulike sikkerhetsstyrkenes mandat og rolle. Uavhengig av det er de fleste samtalepartnere enige om at myndighetenes svar på opprøret er makt- og voldsutøvelse; militære aksjoner, kontroller, ulike restriksjoner og arrestasjoner. Likeledes at myndighetene er ansvarlige for overgrep som tortur, ulovlig frihetsberøvelse, forsvinninger og utenomrettslige henrettelser av individer som mistenkes for tilknytning til den nasjonalistiske bevegelsen. En representant for en ambassade som har fulgt situasjonen i Balochistan meget tett de seneste årene,

mener at situasjonen ikke har endret seg i særlig grad, kun med unntak av den etniske/sekteriske volden.

Det foreligger divergerende informasjon om omfanget av de pakistanske myndighetenes eksesser i Balochistan. Forsvinninger representerer et av de mest alvorlige menneskerettighetsbruddene. Menneskerettighetskommisjonen HRCP peker på at de tallene myndighetene har offentliggjort er for lave, mens den balochiske opposisjonen som hevder at flere tusen har forsvunnet de seneste år, opererer med alt for høye tall. HRCP identifiserte rundt 170 forsvinninger i Balochistan fra 2005 til 2011, hvorav rundt 30 ble funnet eller løslatt (HRW 2011). HRCP mener at det i all hovedsak er hæren som står bak «the abductions and disappearances» og at kriminelle kun står bak et fåtall.⁹ Kommisjonen antar at de fleste som er forsvunnet er drept, fordi de fleste som blir funnet, er døde.

HRCP anslår at 10–15 (a dozen) forsvinner hver måned. Kommisjonen understreker at den rapporterer i henhold til «UN formula», men at sakene ikke må være registrert med en «First Investigation Report» (FIR) (anmeldelse) hos politiet. Kommisjonen hevder at folk er redde for å anmelde, både fordi de frykter at anmeldelsen kan få konsekvenser for den som har forsvunnet og at politiet skal bruke vold mot dem. En analytiker mener at de fleste forsvinninger ikke blir rapportert pga. frykt for reaksjoner fra myndighetene. Dette er familier som ikke har tillit til sentralmyndighetene. De vil forsøke å holde saken skjult og å løse den ved å etablere uformelle kontakter (samtaler i Pakistan, november 2012).

I en rapport basert på rundt 50 forsvinninger fra før 2010 hevder Human Rights Watch at de som er mål for forsvinningene er

[...] ethnic Baloch suspected of involvement in the Baloch nationalist movement

og at

The victims of enforced disappearances in the cases documented were predominantly men in their mid-20s to mid-40s (HRW 2011, s. 3).

Den profilen Landinfos samtalepartnere tegner er i overensstemmelse med HRW sin profil, og lite tyder på at dette er endret den siste tiden. I en pressemelding fra Asia Human Rights Commission fra 22. september 2013 heter det:

The disappearances and extrajudicial killings have not stopped even after the formation of the government of Dr. Abdul Malik, who also heads the Baloch ethnic political party. He was made chief minister of the province on June 7, 2013, and since then 56 extrajudicial killings and 64 disappearances have occurred in Balochistan (AHRC 2013).

Flere samtalepartnere synes å være samstemte om at det ikke er noen bevegelsesrestriksjoner for reisende ut av Balochistan, men den sivile ferdselen kontrolleres ved militære kontrollposter på hovedveiene.

Hva gjelder det nasjonalistiske opprøret, hadde ingen av samtalepartnerne informasjon som kan indikere at verken myndighetene eller opprørerne står bak konfliktrelaterte drap eller overgrep mot sivile balochere i andre provinser.

---

⁹ En annen samtalepartner beskriver informasjonen om «abduction for ransom» som rykter, for eksempel kidnapping av velstående hinduer.

Opprørsgruppene aksjonerer heller ikke mot sivile i andre provinser, for eksempel settlere som har forlatt Balochistan. En samtalepartner peker imidlertid på at balochere med tilhørighet til PPP har blitt drept i Karachi; «on the basis of their political affiliation». En nasjonal kilde som har inngående kunnskap om konfliktbildet i Pakistan, mener at det ikke foreligger informasjon som peker i retning av at sivile balochere blir drept i Punjab, mens det fra Karachi er rapportert om enkelte tilfeller av politisk motiverte drap. Settlerne som har forlatt Balochistan vil ifølge kilden være trygge i Punjab (november 2012).

Hva gjelder den omfattende og målrettede sekteriske volden mot shiaer, synes denne i stor grad å være geografisk begrenset til Quetta. Landinfo er ikke kjent med informasjon som indikerer at shiaer som har forlatt Quetta har blitt utsatt andre steder i Pakistan. Shiaer rammes imidlertid av sekterisk vold også i andre områder, men ikke i samme utstrekning som i Quetta.

4. SINDH / KARACHI

Det er først og fremst forholdene i Karachi som setter sitt preg sikkerhetssituasjonen i Sindh-provinsen, Pakistans største bysentrum med nær 20 million innbyggere og en utstrekning på over 3500 kvadratkilometer (Yusuf 2012).¹⁰ Karachi, med Pakistans eneste dypvannskai i Indus-deltaet, er strategisk sett særdeles sentral. I tillegg er det landets økonomiske motor; Karachi bidrar med en stor andel av landets skatteinntekter (The Nation 2010) og generer rundt 40 % av nasjonalproduktet (Dawn 2012).

Omfattende politisk, sekterisk og etnisk vold, samt organisert kriminalitet har i de siste tiårene preget byen i stadig større grad. Volden og kriminaliteten er så organisert og omfattende i enkelte områder, at disse ifølge flere samtalepartnere, ikke kan karakteriseres som myndighetskontrollerte. En velinformert samtalepartner beskriver politiet og i Karachi som «ikke operativt», og maktesløse i kampen mot volden (samtale i Islamabad).

Ubalansen i Karachi har antagelig mange årsaker og består av en rekke dype konfliktlinjer. Byens økonomiske potensial, dens strategiske betydning og svak myndighetsstyring i kombinasjon med rask vekst med betydelige endringer av demografi (særlig etnisitet)¹¹, har nok bidratt til at politiske og etniske partier, myndigheter, religiøse, militante og kriminelle grupper, har fått etablere en kultur hvor politisk makt er basert på vold, kidnappinger, utpressing, hvitvasking, narkotika og annen kriminalitet. En stor andel av innflytterne de seneste årene har vært fattige og arbeidsledige fra konfliktrammede områder. Det har antagelig også bidratt en økning i ulike former for kriminalitet.

En relativt stor andel av den kraftige befolkningsøkningen de seneste årene, består av pashtunere fordrevet fra KPK og FATA i forbindelse med de siste årenes militære

---

¹⁰ Oslo indre by utgjør under 20 kvadratkilometer.

¹¹ Særlig bevegelsen av pashtunere fra nordvestområdene, men også etniske sindh fra provinsens landsbygd og punjabere fra Punjab.

aksjoner. Byen hadde ved folketellingen i 1998 ca. 9 millioner innbyggere. Etter den militære aksjonen i Swat søkte mange talibanere tilflukt i Karachi, og TTP fikk fotfeste i enkelte områder. I tillegg er Al Qaeda og afghansk Taliban til stede i byen. I enkelte av de pashtunske områdene har TTP tilnærmet full kontroll og har etablert egne sharia-domstoler hvor det blir avsagt dødsdommer. Ifølge en samtalepartner står TTP bak drap på NGO-arbeidere og politimenn. Stadig flere militante islamist-grupperinger opererer i Karachi. Flere av samtalepartnerne hevder sågar at alle militante grupperinger i Pakistan er til stede i Karachi.

En rekke militante islamistgrupper har også styrket sin posisjon i andre områder i Sindh, særlig nord i provinsen. Dette skjer hovedsakelig ved at militante hentes fra KPK, FATA og Afghanistan, men også ved rekruttering fra nærområdene, særlig gjennom madrassasystemet. Utviklingen som ble påpekt av ICG i 2007 synes å forsette; madrassaene, som øker i antall, er viktige arenaer for mobilisering, først og fremst for ideologisk skoling, men i enkelte tilfeller også militær trening (ICG 2007). I 2003 var det nær 1300 madrassaer i Sindh, hvorav ca. 900 lå i Karachi. I dag hevder Wafaq-ul-Madaras, en sammenslutning av religiøse skoler, å ha nær 1900 madrassas i Karachi, de fleste deobandi (Zia Ur Rehman 2013). Enkelte madrassaer, eksempelvis de som drives av Lashkar- e Taiba, har treningssentre. Militær trening forgår ifølge en internasjonal ekspert først og fremst andre steder, hovedsakelig i FATA (november 2012).

Frustrert, misfornøyd ungdom som ikke ser reelle fremtidsmuligheter, rekrutteres. Fattigdom medvirker til at familier sender barna sine til madrassaer; familien får en munn mindre å mette, i og med at barn på madrassaer får mat og klær. Det blir også rekruttert fra den offentlige skolen fordi madrassaene ofte er ute etter unge med grunnleggende lese- og skriveferdigheter (samtale i Pakistan, november 2012). Landinfo er ikke kjent med informasjon som tilsier at rekrutteringen til madrassaene skjer ved konkret tvang; det er imidlertid åpenbart at strukturelle forhold bidrar til begrensede valgmuligheter for mange.

Ifølge en internasjonal kilde fikk flommen i 2010 sikkerhetsmessige konsekvenser i Sindh ved at ulike deobandigrupperinger gjennom hjelpearbeid fikk økt innflytelse. LeT ble trukket frem og det ble vist til at bevegelsens «aid wing» drev flere IDP-leire i provinsen. LeTs tilstedeværelse har resultert i økt vold mot hinduer, bl.a. i form brenning av boliger og templer og tvangskonvertering av hindu-jenter. En internasjonal organisasjon hevdet i samtale med Landinfo at et av resultatene er at mange hinduer har migrert til India og at andelen hinduer i Sindh, og landet for øvrig, skal være synkende (november 2012).

Majoriteten av terroraksjoner i Sindh registreres i Karachi. Pakistan Institute for Peace Studies (PIPS) presenterer følgende tall i årsrapporten for 2012:

Out of the total 215 reported terrorist attacks in Sindh in 2012, as many as 187 were carried out in Karachi, causing 272 fatalities and injuries to 352 persons. The 215 terrorist attacks, including attacks by militants, Sindhi nationalists and sectarian groups, claimed the lives of 289 people and resulted in injuries to another 397 persons in the province (PIPS 2013, s. 19).

Konfliktene mellom Muttahida Qaumi Movement (MQM), Pakistan Peoples Party (PPP) og det pashtunske Awami National Party (ANP) har i mange år preget dagliglivet i mange av Karachis bydeler, og slik er det fortsatt. Bakgrunnen er at etnisitet og politisk tilhørighet alene både har begrenset store gruppers bevegelses-

inntekts- og arbeidsmuligheter og – ikke minst viktig – risiko for å bli utsatt for alvorlige voldshandlinger. MQM er det største partiet i Karachi, og det rapporteres om konflikt mellom ulike fraksjoner av partiet. Alle de etablerte partiene er ansvarlig for volden, men en av samtalepartnerne – i likhet med en rekke andre kilder – beskriver MQM som «ekstremt brutalt».

Så, mer enn 7000 personer har mistet livet i forskjellige voldshandlinger i Karachi siden 2008, og *The armed wings of major political parties, including the MQM, PPP, and ANP, are the main perpetrators of urban violence* (Yusuf 2012). Politisk aktive løper stor risiko for å bli utsatt for direkte angrep, og andre sivilister risikerer også å rammes. Karachi er preget av at ulike etniske og politiske grupperinger kontrollerer ulike områder. Dette synes å være relativt stabile «strukturer»; en informant opplyste at det finnes kart som angir hvilke grupperinger som kontrollerer ulike områder. Som eksempel på hvilken betydning dette har på hverdagen til mange av innbyggerne i byen, ble det hevdet at «en pashtuner» antagelig ikke vil ta sjansen på å krysse et MQM-kontrollert område, i hvert fall ikke etter mørkets frembrudd.

Sunni-muslimske grupper som TTP og LeJ har bidratt til økning i den sekteriske volden. I tillegg rammes Karachi av et økende antall angrep mot myndighetsmål, særlig rettet mot myndigheter med ansvar for sikkerhet.

Landinfo mener at myndighetskontrollen i Pakistans økonomiske sentrum gjennom flere år har forvitret. Det er i tråd med utviklingen som finner sted i Pakistans øvrige provinser, dog i ulik grad og form. Pakistan utvikler seg i retning av mindre stabilitet.

Den foreliggende informasjon om den omfattende volden og kriminaliteten i Sindh-provinsen har etter Landinfos mening noen trekk som kan være av interesse for utlendingsforvaltningen.

For det første er det åpenbart at det ikke foreligger myndighetsorganer som har kapasitet til å beskytte sivile mot den type tilfeldig vold og overgrep som er omtalt her. Individuell beskyttelse vil med stor grad av sannsynlighet være avhengig av personlige forbindelser.

For det andre synes det å være relativt stor forskjell på omfanget av vold i Karachi og provinsen for øvrig. SATP påpeker at:

Significantly, however, out of the 23 Districts in the Province, it is only Karachi which is constantly rocked by acts of ethnic and political violence, including an endless stream of target killings (SATP u.å.f).

Dernest synes den «etniske» og «politiske» volden å være knyttet til lokal demografi, kontroll over lokale myndighetsstrukturer og økonomi. Voldens lokale forankring innebærer antagelig at faren for å bli utsatt på bakgrunn av etnisitet, yrkesutøvelse, kommersiell virksomhet og også lokal politisk aktivitet i MQM, PPP eller ANP, er geografisk begrenset til Karachi.

En tilsvarende vurdering vil selvsagt også gjelde for den volden som er rettet mot myndighetsmål, men som også kan ramme sivile. Trusselen mot sivile er geografisk begrenset.

Når det gjelder sekterisk vold eller trusler om slik vil antagelig situasjonen være mer komplisert. I tilfelle sekteriske overgrep er rettet mot enkeltindivider og inkluderer rettslige tiltak, kan trusselen også bli reell i andre områder (Landinfo 2013).

5. PUNJAB

Om lag 55 prosent av Pakistans 187 millioner innbyggere, er bosatt i Punjab. Samtalepartnerne er samstemte i at antallet ekstremistgrupper i Punjab er foruroligende, og at islamistiske og sekteriske bevegelser har fått innflytelse i hele provinsen. En sentral samtalepartner hevder at Punjab er preget av en markant radikaliseringsprosess av store befolkningsgrupper. Ifølge kilden, er dette en svært bekymringsfull tendens fordi radikaliseringsprosessen er første skrittet på veien mot økt politisk og religiøs voldsutøvelse og reduksjon av myndighetens legitimitet og kapasitet til å forhindre volden.

Det er registrert en økning i volden i Punjab, selv om det relativt sett er betydelig mindre vold i Pakistans mest folkerike provins sammenlignet med landets øvrige provinser. Ifølge en av Landinfos kilder økte volden med 200 prosent fra 2010 til 2011, men det ble samtidig registrert færre store, spektakulære aksjoner som angrepet mot den Røde Moske i 2007. Det har imidlertid vært enkelte større angrep også den senere tid, særlig i Lahore.

SATPs registreringer indikerer at det i perioden fra 2011 til 2012 var en nedgang i det generelle voldsnivået. Ifølge SATP mistet 59 sivilister livet i konfliktrelatert vold i 2012, tilnærmet en halvering fra foregående år da 110 personer ble drept. Pr. 1. oktober 2013 er det registrert 43 drepte sivilister. I 2012 ble det registrert kun ett selvmordsangrep som krevde 11 menneskeliv, sammenlignet med tre angrep året før. Også antall bombeeksplosjoner og menneskelige tap som følge av slike viser en klar nedgang. Antallet sekteriske angrep var på samme nivå i 2012 som i 2011, men tapene i slike angrep ser ut til å være nedadgående. Denne tendensen synes å ha fortsatt i 2013; pr. oktober er det registrert 17 sekteriske drap (SATP u.å.e).

Store befolkningsgrupper er marginaliserte, og ungdom som er religiøst og ideologisk dedikert, vil søke seg til militante gruppene. En velrenommert analytiker peker på at antallet madrassaer i Punjab er økende, men det er ikke nødvendigvis en forbindelse mellom antall madrassaer og rekruttering til de militante gruppene. I henhold til en samtalepartner anser de store etablerte religiøse organisasjonene madrassaene som en kilde til folkelig mobilisering. Landinfos kilder er ikke kjent med at militante gruppene benytter vold og direkte tvang i rekrutteringen (november 2012).

Grupperingene som opererer i Punjab representerer ulike retninger; Wahabi, Deobandi, Barelvi og Jafari (shia). Det er særlig i sør at det er grobunn for radikale strømninger og rekruttering til militante grupper. Grupper med tilknytning til store, etablerte partier og bevegelser har etablert relativt omfattende sosiale velferdsnettverk i denne delen av Punjab (Siddiqi 2013). De som holdes ansvarlige for aksjoner og angrep i provinsen hevdes ofte å ha tilknytning til sør-Punjab:

Moreover the attackers on security forces at Lahore and Sargodha also came from the southern district of Punjab. The presence of local Taliban in the towns and cities of South Punjab is very much a serious reality (Hussain 2012, s. 23).

Det er et skille mellom bevegelser som er i opposisjon til staten og grupperinger som har et fokus på Kashmir-konflikten/religiøse minoriteter, og som i mindre grad utfordrer pakistanske myndigheter i Punjab. En samtalepartner hevder at i motsetning til grupper i KPK, hvor militante i større grad konfronterer lokale og sentrale

myndigheter med vold, bygger flere av de militante gruppene i Punjab allianser både med sentrale og lokale myndigheter. Det relativt sett lave omfanget av vold i Punjab, er derfor nødvendigvis ikke en målestokk på gruppenes faktiske styrke og utbredelse i provinsen (Siddiqa 2013). Flere av samtalepartnerne peker på at kontakten og samarbeidet mellom de to «fløyene» er utvidet.

Angrep rettet mot den pakistanske staten i Punjab vil typisk være rettet mot myndigheter med sikkerhetsansvar, som hær og politi. Angrepet mot et gjestehus som medførte at ni politi og fengselsbetjenter ble drept i juli 2012, er et typisk eksempel på denne voldens karakter. TTP har påtatt seg ansvaret for angrepet (Tribune 2012). I august gjennomførte TTP et selvmordsangrep på flyvåpenets base i Kamra, som angivelig var en hevnaksjon for drapet på tidligere TTP-leder Baitullah Meshud og Osama bin Laden (Popalzai / Ansari 2012). Hendelsene illustrerer at militante åpenbart har slagkraft til å ramme sikkerhetsstyrkene i Punjab hardt.

En av samtalepartnerne mente at forklaringen på at volden i Punjab ikke eskalerer er at en stor andel av gruppene har hovedkvarter i Punjab og at de ikke ønsker oppmerksomhet. Punjab er også tilholdssted for militante fra andre deler av landet som ikke ønsker å tiltrekke seg oppmerksomhet (samtaler i Pakistan, november 2012).

En del av de grupperingene som tidligere har en ren Kashmir / sekterisk agenda går under betegnelsen Punjabi Taliban og er en del av TTP. Flere av gruppene hevdes også å ha sterke bånd til al-Qaida. Punjabi Taliban består av veltrente og ideologisk skolerte kadre og mange har operert i Afghanistan og Kashmir. I motsetning til TTP-medlemmene i FATA har disse høy kompetanse og kjenner til det urbane livet, slik det utspiller seg i Punjab. Dette er kunnskap som er viktig og nødvendig for at TTP skal kunne operere utenfor kjerneområdene i nordvest. En samtalepartner mener at Punjabi Taliban, i dag, antagelig er den mest potente trusselen mot den pakistanske staten. Flere samtalepartnere peker på at alliansen mellom pashtunske grupper fra FATA / KPK og gruppene med utspring i den punjabi-talende befolkningen representerer betydelig styrking av TTPs operasjonelle kapasitet i Punjab, eksempelvis for å gjennomføre tilsvarende aksjoner som angrepet Marriot Hotel i Islamabad i 2008. Pashtunerne, på den andre siden, får logistisk bistand i kampen mot USA og dronene samt at de får tilgang til skjulesteder i Punjab (Hussain 2012, s. 158).

Voldsprofilen i Punjab, slik Landinfo forstår denne, innebærer at sivilbefolkningen ikke er mål for aksjonene; sivile rammes fordi de er på feil sted til feil tid. Det er imidlertid ikke tilfelle når det gjelder den sekteriske volden mot shiamuslimer, kristne og ahmadiyaer; flere av angrepene i provinsen har vært målrettede angrep mot lokaliteter som kan knyttes til minoritetenes religionsutøvelse og mot medlemmer av de religiøse minoritetene.

6. REFERANSER

Skriftlige kilder

- AHRC, dvs. Asian Human Rights Commission (2013, 22. september). *Pakistan: 126 extrajudicial killings, 400 disappearances in Balochistan*. Hong Kong: AHRC. Tilgjengelig fra <http://www.humanrights.asia/news/ahrc-news/AHRC-STM-171-2013> [lastet ned 23. september 2013]
- Dawn.com (2013, 22. februar). Afghanistan urged to hand over Maulvi Faqir. *Dawn.com*. Tilgjengelig fra <http://dawn.com/2013/02/22/afghanistan-urged-to-hand-over-maulvi-faqir> [lastet ned 16. april 2013]
- Dawn.com (2012, 8. april). Karachi violence takes economic toll. *Dawn.com*. Tilgjengelig fra <http://beta.dawn.com/news/708886/karachi-violence-takes-economic-toll> [lastet ned 5. oktober 2013]
- The Express Tribune (2012, 12. juli). Gunmen kill 9 security personnel in Lahore. *The Express Tribune*. Tilgjengelig fra <http://tribune.com.pk/story/407241/gunmen-kill-8-security-personnel-in-lahore-police> [lastet ned 17. april 2013]
- The Express Tribune (2013, 3. januar). New doctrine: Army identifies 'homegrown militancy' as biggest threat. *The Express Tribune*. Tilgjengelig fra <http://tribune.com.pk/story/488362/new-doctrine-army-identifies-homegrown-militancy-as-biggest-threat/> [lastet ned 8. oktober 2013]
- Gannon, Kathy (2013, 9. september). Pakistan militants prepare for war in Afghanistan. *Detroit Free Press*. Tilgjengelig fra <http://www.freep.com/article/20130909/NEWS07/309090013/Pakistan-militants-Afghanistan> [lastet ned 8. oktober 2013]
- HRCP, dvs. Human Rights Commission of Pakistan (2011, juni). *Balochistan: Blinkered slide into chaos*. Lahore: HRCP. Tilgjengelig fra http://www.hrcp-web.org/pdf/balochistan_report_2011.pdf [lastet ned 8. oktober 2013]
- HRCP (2012, august). *Hopes, fears and alienation in Balochistan*. Lahore: HRCP. Tilgjengelig fra <http://www.hrcp-web.org/pdf/Balochistan%20Report%202012.pdf> [lastet ned 18. oktober 2013]
- HRW, dvs. Human Right Watch (2011). *We can torture, kill or keep you for years. Enforced disappearances by Pakistani Security forces in Balochistan*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <http://www.satp.org/satporgtp/countries/pakistan/document/papers/Weckill.pdf> [lastet ned 27. september 2013]
- Hussain, Mujahid (2012). *Punjabi Taliban. Driving Extremism in Pakistan*. New Dehli: Pentagon Security International.
- ICG, dvs. International Crisis Group (2006, 14. september). *Pakistan: the worsening conflict in Balochistan*. Brussel/Islamabad: ICG. Tilgjengelig fra http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-asia/pakistan/119_pakistan_the_worsening_conflict_in_balochistan.pdf [lastet ned 8. oktober 2013]
- ICG (2007, 29. mars). *Pakistan: Karachi's madrasas and violent extremism*. Brussel/Islamabad: ICG. Tilgjengelig fra http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-asia/pakistan/130_pakistan_karachi_s_madrasas_and_violent_extremism [lastet ned 8. oktober 2013]
- ICG (2013, 15. januar). *Pakistan: Countering Militancy in PATA*. Brussel/Islamabad: ICG. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-asia/pakistan/242-pakistan-countering-militancy-in-pata.pdf> [lastet ned 10. mai 2013]
- Landinfo (2013, 17. januar). *Pakistan/Afghanistan: Situasjonen for hazaraer i Quetta/Balochistan*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra

<http://landdatabasen/Asia/Pakistan/Filarkiv/Respons%20Pakistan%20Hazaraer%20i%20Quetta%20BAHE-GENE%2017012013.pdf> [lastet ned 8. oktober 2013]

- The Nation (2010, 25. juli). Karachi contributes to 60 – 60 pc of Revenue. *The Nation*. Tilgjengelig fra <http://www.nation.com/pakistan-news-newspaper-daily-english-online/business/25-Jul-2010/Karachi-contributes-6070pc-of-revenue> [lastet ned 1. oktober 2013]
- PIPS, dvs. Pak Institute for Peace Studies (2013, 4. januar). *Pakistan Security Report 2012*. Islamabad: PIPS. Rapporten er tilgjengelig på Landdatabasen.
- PIPS (2012). *Conflict and insecurity in Balochistan*. Lahore: PIPS.
- Popalzai, Shaheryar & Ansari, Nabil (2012, 16. august). Tehreek-i-Taliban claim "revenge" attack on Kamra airbase. *The Express Tribune*. Tilgjengelig fra <http://tribune.com.pk/story/422821/attack-on-paf-airbase-live-updates> [lastet ned 17. april 2013]
- Rashid, Ahmed (2012). *Pakistan on the Brink. The future of Pakistan, Afghanistan and the West*. Allen Lane/Penguin Group.
- Roggio, Bill (2013, 4. januar). Taliban name Mullah Nazir's replacement. *The Long War Journal*. Tilgjengelig fra http://www.longwarjournal.org/archives/2013/01/taliban_name_mullah.php [lastet ned 2. april 2013]
- Smith-Spark, Laura, Mohsin, Saima & Kassim, Aliza (2013, 11. mai). Despite violence, Pakistanis vote in landmark election. *CNN*. Tilgjengelig fra <http://edition.cnn.com/2013/05/11/world/asia/pakistan-election> [lastet ned 16. mai 2013]
- SATP, dvs. South Asia Terrorism Portal (u.å.a). *Fatalities in Terrorist Violence in Pakistan 2003-2013*. New Dehli: SATP. Tilgjengelig fra <http://www.satp.org/satporgt/countries/pakistan/database/casualties.htm> [lastet ned 4. september 2013]
- SATP (u.å.b). *Punjab Assessments - 2013*. New Dehli: SATP. Tilgjengelig fra <http://www.satp.org/satporgt/countries/pakistan/punjab/index.html> [lastet ned 10. mai 2013]
- SATP (u.å.c). *Pakistan Assessments - 2013*. New Dehli: SATP. Tilgjengelig fra <http://www.satp.org/satporgt/countries/pakistan/index.htm> [lastet ned 18. august 2013]
- SATP (u.å.d). *Fatalities in Pakistan Region Wise: 2013*. New Dehli: SATP. Tilgjengelig fra http://www.satp.org/satporgt/countries/pakistan/database/fatilities_regionwise2013.htm [lastet ned 18. september 2013]
- SATP (u.å.e). *Punjab Data Sheets (Updated till September 29, 2013)*. New Dehli: SATP. Tilgjengelig fra <http://www.satp.org/satporgt/countries/pakistan/punjab/datasheet/datasheet.htm> [lastet ned 4. oktober 2013]
- SATP (u.å.f). *Pakistan: Karachi: Annus Horrible*. New Dehli: SATP. Tilgjengelig fra http://www.satp.org/satporgt/sair/Archives/sair10/10_25.htm#assessment1 [lastet ned 10. oktober 2013]
- SHARP, dvs. Society for Human Rights and Prisoners Aid (u.å.). *Sharp and UNHCR*. Islamabad: SHARP. Tilgjengelig fra http://www.sharp-pakistan.org/index.php?option=com_content&view=article&id=113&Itemid=111 [lastet ned 18. februar 2013]
- Siddiq, Ayesha (2013, 4. februar). *The New Frontiers: Militancy & Radicalism in Punjab*. Oslo: Centre for International and Strategic Analysis (SISA). Tilgjengelig fra http://strategiskanalyse.no/publikasjoner%202013/2013-02-04_SISA2_The_New_Frontiers_-_Ayesha_Siddiq.pdf [lastet ned 10. mai 2013]

- Yusuf, Huma (2012, oktober). *Conflict Dynamics in Karachi*. Washington: United States Institute of Peace. Tilgjengelig fra <http://www.usip.org/files/resources/PW82.pdf> [lastet ned 17. april 2013]
- Zia Ur Rehaman (2013). *Karachi in Turmoil*. Islamabad: Narratives.

Muntlige kilder

- Diplomatkilde. Møte i Islamabad 18. november 2012.
- Diplomatkilde. Møte i Islamabad 20. november 2012.
- Balochisk politiker. Møte i Islamabad 19. november 2012.
- FN-kilde. Møte i Islamabad 20. november 2012.
- HRCP, dvs. Human Rights Commission of Pakistan. Møte i Lahore 22. november 2012.
- Lokal journalist og analytiker. Møte i Islamabad 19. november 2012.
- Lokal journalist. Møte i Islamabad 19. november 2012.
- Lokal, uavhengig forskningsinstitusjon. Møte i Islamabad 19. november 2012.